

Nummer 68

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden september en oktober 2011 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huisbladen.

Ontrouw levert vogels meer kleinkinderen op

NRC Handelsblad, 1 september 2011

Veel zangvogelvrouwtjes gaan vreemd; bij sommige soorten is maar liefst de helft van de jongen in het nest niet van de vermeende vader. Biologen vermoeden dat vrouwtjes buitenshuis op zoek gaan naar 'betere genen', maar bewijs daarvoor is schaars. Amerikaanse onderzoekers hebben vastgesteld waarom vrouwtjes van de Grijszige Junco, een gors, baat hebben bij ontrouw: ze krijgen meer kleinkinderen. De bastaardjongen krijgen beduidend meer jongen dan hun 'zuivere' halfbroers en zusters, wel anderhalf keer zoveel. Ook gaat de ontrouw over op de volgende generatie: bastaardzonen brengen meer buitenechtelijke jongen voort dan 'zuivere' zonen.

Uilen tot in eeuwigheid welkom in rietdekkersbedrijf

Algemeen Dagblad, 1 september 2011

Rietdekker Eggenkamp uit Amersfoort heeft zich contractueel verplicht de uilen, vleermuizen, mussen en zwaluwen op het erf van zijn nieuwe bedrijfswoning in Hoogland-West onderdak te bieden. De Stichting Behoud van de Eemvallei had bezwaar aangetekend tegen de nieuwbouw, omdat in de oude, bestaande schuren nu verschillende vogelsoorten nestelen, die door de sloop en de bouw dreigen te verdwijnen. Door het bezwaar dreigde de nieuwbouw te worden verhindert. De rietdekker koos eieren voor zijn geld en verplichtte zich om vanaf voorjaar 2013 op zijn kosten voor altijd nestkasten bij, in en om zijn nieuwe bedrijf op te

hangen. Door een kettingsbeding gaat die verplichting ook nog eens over op eventuele nieuwe eigenaren.

Burgers' Zoo zet gelijknamige Monniksgier uit in Frankrijk

Trouw, 2 september 2011

Een Monniksgier met de naam 'Burgers Zoo' is 1 september door de gelijknamige dierentuin in Arnhem naar Frankrijk gestuurd. De gier wordt in de bergstreek Verdon (Provence) uitgezet, samen met nog een andere Franse Monniksgier. De Monniksgier, waarvan het geslacht nog onbekend is, werd in mei van dit jaar geboren en maakt deel uit van een Europees fokprogramma voor deze vogelsoort. De vogels komen eerst in een speciaal verblijf terecht, waar ze aan hun nieuwe omgeving kunnen wennen en waar ze nog worden gevoerd.

Vogels nu ook met giftig gas te doden

Trouw, 2 september 2011

Staatssecretaris Bleker heeft giftige stoffen, zogenaamde biociden, toegevoegd aan de lijst van middelen waarmee in het wild levende dieren mogen worden gedood. Volgens de Stichting Faunabescherming is deze uitbreiding van de lijst vooral gericht op het gebruik van koolzuurgas (CO₂) voor het doden van Grauwe Ganzen. Door deze constructie die nu is gekozen, hebben bedrijven die ganzen willen vergassen, geen ontheffing van de provincies nodig, zodat er ook geen bezwaar en beroep tegen mogelijk zijn. Volgens deze stichting is deze vrijstelling zowel in strijd met de Flora- en faunawet als met de Europese Vogelrichtlijn. De Stichting Faunabescherming stelt dat het doden van ganzen, zoals Bleker het nu toelaat, nauwelijks succesvol is in het beperken van de eventuele schade. Immers, het aantal ganzen op Texel is nu weer net zo groot als voor de actie twee jaar geleden.

Intensief weidevogelbeheer levert Grutto's op.

Foto: Wim Smeets.

Genzen gered

De Telegraaf, 28 september 2011

Het vergassen van ganzen is voorlopig van de baan. Een Kamermeerderheid eist van staatssecretaris Bleker dat hij eerst in een debat alternatieve dodingsmethoden op tafel legt, alvorens er met zijn wetsvoorstel wordt uitgedund.

Uitstel ganzen vergassen is onverantwoord

De Telegraaf, 28 september 2011

De Tweede Kamer speelt met vuur door het vergassen van ganzen op de lange baan te schuiven. Dat zegt staatssecretaris Atsma (Luchtvaart). De bewindsman vreest voor vliegtuigongelukken, als de vogelpopulatie bij Schiphol niet snel wordt ingedamd.

Intensief weidevogelbeheer levert Grutto's op

Leeuwarder Courant, 7 september 2011

Er zijn nog kansen voor de bedreigde Grutto. Boerenland dat op weidevogelvriendelijke manier wordt beheerd, biedt de mogelijkheden. Dit is de belangrijkste uitkomst van een onderzoek dat van 2007 tot 2010 in de Friese Zuidwesthoek is verricht door en in opdracht van hoogleraar Theunis Piersma uit Gaast. In weide-

vogelvriendelijke gebieden is de grondwaterstand hoog, het gras kruidenrijk en de maaidatum wordt omwille van de vogels uitgesteld. In die gebieden is het voor de Grutto mogelijk om meer jongen groot te brengen dan dat er exemplaren dood gaan. Over hetzelfde onderwerp andere artikelen in Trouw van 9, 14 en 22 september 2011.

Vogelmalaria rukt op, ook in Nederland

Trouw, 7 september 2011

Uit een onderzoek in Groot-Brittannië is gebleken dat de laatste jaren ten minste dertig soorten vogels sterk zijn achteruitgegaan door malaria. Onder andere Spreeuwen, uilen en nachtegalen. De malariamuggen kunnen goed gedijen in het steeds natere en warmere klimaat in Engeland. Ook in Nederland komt vogelmalaria voor. Er zijn hier echter geen grootschalige onderzoeken naar gedaan. Er zijn zieke vogels gevonden in de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Friesland. Mensen zijn niet gevoelig voor deze vogelmariamug. Waarschijnlijk is de Huissteekmug de schuldige. Bij 0,8% van deze muggen werd bij onderzoek van de Universiteit van Wageningen het genetisch materiaal van een plasmodiumparasiet aangetroffen.

Geen proefjacht op eter gruttokuikens

Leeuwarder Courant, 7 september 2011

Het provinciebestuur van Friesland wil voorlopig niets weten van proefgebieden voor de jacht op dieren, die dol zijn op eieren en kuikens van weidevogels. De betere inrichting van geschikte graslanden krijgt voorrang. De bejaging heeft weinig zin als niet eerst de openheid en vochtigheid van de biotoop van Grutto's en andere soorten is opgevijseld. Bejaging is altijd de allerlaatste maatregel als alle andere oplossingen onmogelijk blijken. Het idee is afkomstig van betrokken boeren uit het zuidwesten van de provincie.

Dorstige trekvogels verbranden eiwitten bij droogte

NRC Weekend, 11 september 2011

Trekvogels die uitgestrekte droge gebieden passeren, gaan extra eiwitten verbranden om uitdroging te voorkomen. De eiwitten worden geleverd door afbraak van spieren en orgaanweefsel. Op de Universiteit van Western Ontario in Canada liet men urenlang Swainsons Thrushes *Catharus ustulatus* (Dwerglijsters) tegen de wind in vliegen in een windtunnel waarin men naar believen de vochtigheid kon variëren. Bij eiwitverbranding komt veel water vrij. Vijf keer zoveel water als bij de verbranding van vet. De vogels profiteerden hiervan.

Roofdieren aangepakt in vogelland

Leeuwarder Courant, 14 september 2011

Natuurorganisaties zijn het eens over een aantal maatregelen tegen roofdieren, ten gunste van weidevogels. Er komen in kerngebieden maatregelen tegen het broeden van roofvogels, kraaiachtigen, Ooievaars en Blauwe Reigers, mits er elders geschikte nestgelegenheid is. Men wil inzet van effectieve jachtmiddelen zoals vangkooien voor de Zwarte Kraai en lichtbakkenjacht tegen de Vos. Het gezamenlijke rapport voor predatiebeheer van de samenwerkende natuurorganisaties is aangeboden aan de gedeputeerde van de provincie.

Over hetzelfde onderwerp artikelen in de Leeuwarder Courant van 14 en 17 september en van 6 oktober 2011.

Een Kraai weet dat geduld loont

NRC Handelsblad, 14 september 2011

Kraaien kunnen eten laten staan, als zij weten dat ze straks een lekkerder hapje krijgen. Dat is een knap staaltje van zelfbeheersing. Alleen van apen en mensen was bekend dat zij op die manier op langere termijn kunnen denken. Zwarte Kraaien en Raven bevestigen met hun geduldige gedrag hun reputatie van slimste vogel. Onderzoekers namen bij zowel Zwarte Kraaien als Raven een ruiltest af. Aan het begin van elke proef kregen de vogels een stukje brood. Tegelijkertijd hielden de onderzoekers ook een blokje kaas of worst omhoog. Na een poosje opende de onderzoeker zijn vrije hand. Als de kraai het stukje brood teruggaf werd hij beloond met het lekkere hapje. In iets meer dan de helft van de proeven lukte het de kraaien om langer dan veertig seconden te wachten.

Justitie neemt roofvogelhaat niet serieus

Leeuwarder Courant, 15 september 2011

In 2010 werden er bij de Friese Milieu Federatie 105 meldingen van roofvogelvervolgging gedaan. Begin september 2011 stond de teller al op 104. Nergens in Nederland worden er zoveel Buizerds, Haviken en Kiekendieven gedood als in Friesland. De daders gaan vrijwel altijd vrijuit. Boeren, jagers en weidevogelbeschermers houden elkaar de hand boven het hoofd en de milieupolitie is sinds 2010 aan banden gelegd. Het regionale milieuteam mag alleen nog maar in actie komen als er een goede kans bestaat dat de daders strafrechtelijk kunnen worden aangepakt. In 2009 werd er vijf keer proces verbaal van opgemaakt. In 2010 droeg de milieupolitie slechts vier keer een Friese zaak aan. De straffen zijn laag. Voor het verstoren of doden van een beschermd roofdier staat in de praktijk een boete van €125 tot €150. Voor het vissen met levend aas staat een boete van €180.

Recordaantal pijlstormvogels voor de kust

Trouw, 17 september 2011

Enkele tientallen vogeltrektellers zagen in de eerste helft van september recordaantallen van de Noordse, enkele honderden Grauwe en tientallen exemplaren van de bedreigde Vale Pijlstormvogels. De

Ook bij genten worden slachtoffers lateraders.

Foto: Wim Smeets.

najaarsstormen, restanten van de orkanen Irene en Katia, bliezen de vogels die normaal ver weg boven zee vertoeven, richting Nederlandse kust. Dat bracht ongekende taferelen. Op 8 september werden bij Westkapelle 240 Noordse Pijlstormvogels geteld. In de eerste twee weken van september werden op de pier van Scheveningen 1100 van deze bijzondere zeevogels geteld.

Mezen in groepen zijn meer mans

NRC Handelsblad, 20 september 2011

Hoe groter een groep vogels, hoe beter ze nieuwe problemen kunnen oplossen. Dat blijkt uit een experiment met enkele honderden Koolmezen en Pimpelmezen in de bossen van Oxford. Hoe groter de groep vogels, hoe sneller de hele groep nieuwe dingen leert. Ook is de vogel in een groep beter beschermd tegen roofdieren. Bovendien hebben grotere groepen meer slimme individuen in hun gelederen, waar de anderen van kunnen profiteren. Grote groepen zijn dapperder en ze trekken zich op aan hun groter aantal uitblinkers.

Losbandige ganzejongen

NRC Weekend, 24 september 2011

Ooit overwinterden Brandganzen alleen in

Nederland, nu broeden ze er ook. Dat komt doordat de jongen eigenwijs zijn.

Brandganzen hebben hun trekgedrag de laatste decennia revolutionair veranderd. Jongvolwassen ganzen kijken de traditionele trekroutes steeds minder van hun ouders af, maar ze gaan vaker zelf op avontuur. Daardoor zijn de laatste twintig tot dertig jaar overal nieuwe broedpopulaties langs de traditionele trekroute ontstaan, bijvoorbeeld langs de Oostzee in de Baltische staten en Zweden. Bovendien blijven in Nederland steeds meer Brandganzen broeden, waar ze vroeger alleen maar kwamen overwinteren.

Ook bij genten worden slachtoffers lateraders

NRC Handelsblad, 20 september 2011

Genten die als kuiken zijn mishandeld of misbruikt, hebben later als zij volwassen zijn ook de neiging om andere kuikens te mishandelen of te misbruiken. De vicieuze cirkel van geweld, die bekend is van mensen, blijkt ook te bestaan in een wilde zeevogelpopulatie. Dat concluderen Amerikaanse biologen van de Wake Forest University (Winston-Salem, North Carolina) die gedurende drie broedseizoenen een kolonie Nascagenten *Sula granti* op

Española Island in de Galápagosarchipel onderzochten.

Spreeuw wint

De Telegraaf, 3 oktober 2011

Net als in 2010 is de Spreeuw in 2011 in Nederland de meest geziene vogel tijdens de Europese Vogelteldag. Duizenden mensen telden 226.911 vogels waaronder 72.325 Spreeuwen. Opvallend waren de vele V-formaties ganzen die bij het mooie weer goed waar te nemen waren.

Bleker wil plezierjacht op herten en ganzen toestaan

Dagblad van het Noorden, 7 oktober 2011

Als het aan staatssecretaris Bleker ligt, mogen binnenkort Damherten, Edelherten, Reeën, Wilde Zwijnen en sommige beschermde ganzen worden bejaagd. Dat blijkt uit de concept-Natuurwet van deze bewindsman. Natuurbeschermers zijn woest over het voornemen. Nu mogen plezierjagers in Nederland alleen maar schieten op Konijnen, Hazen, Fazanten en Houtduiven. Ganzen, herten en zwijnen mogen op dit moment enkel afgeschoten worden in het kader van 'schadebestrij-

ding', maar door deze dieren op de jachtlijst te zetten kunnen ze ook afgeschoten worden enkel voor de lol.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het Noordhollands Dagblad van 28 oktober 2011.

Ganzen in 2012 aanpakken

Nieuwe Oogst, 8 oktober 2012

LTO Noord wil dat een groot deel van de overlast van de overzomerende Grauwe Gans in 2012 wordt opgelost. Daarvoor zijn ganzenvangacties nodig, waarbij de watervogels met CO₂ worden gedood, zegt beleidsadviseur Hans Gijsels van LTO Noord. Probleem is dat de Tweede Kamer in meerderheid zijn afkeuring heeft getoond. Om de Kamerleden te overtuigen zijn werkbezoeken nodig, meent de beleidsadviseur.

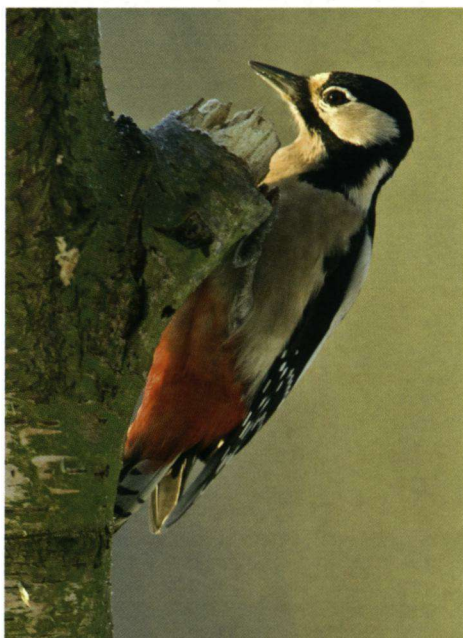
Steeds meer Grutto's in Zeevang

Enkhuizer Courant/Noord-Hollands Dagblad, 15 oktober 2011

Eindelijk goed nieuws over de Grutto. Hoewel in heel Noord-Holland de aantallen teruglopen, is er in Zeevang voor het eerst een toename. Van 860 broedparen in 2009 naar 940 in 2011. In Zeevang vallen een aantal factoren samen: meer uitgesteld (last minute) maaibeeld en bestrijden van Vossen. Daarnaast is een klein gebied aangewezen als reservaat. De jonge Grutto's vinden in Zeevang, mede door een hoge grondwaterstand, voldoende voedsel en beschutting.

Het tongbeen vangt de klappen op *de Volkskrant, 28 oktober 2011*

De specht beukt gemiddeld twaalfduizend keer zijn kop tegen massief hout, met een snelheid die oploopt tot ruim vijfentwintig kilometer per uur. Deze vogelsoort heeft hiervoor allerlei aanpassingen in zijn schedel. Het tongbeen is daarbij cruciaal, volgens Chinese wetenschappers. Het tongbeen vangt de krachten van de klap op en verdeelt ze als een schokdemper. Een ander cruciale aanpassing zit in de snavel, waar de specht dik, sponsachtig bot heeft. Ideaal om de inslagkrachten te absorberen. En dat is nodig: vooral op de ondersnavel ondergaat de specht bij het tikken zware spanning.

Het tongbeen vangt de klappen op.
Foto: Wim Smeets.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, smeets.foto@casema.nl.